

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Elżbieta Karska
SSN Oktawian Nawrot

w sprawie ze skargi J. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. I NSP 37/22,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 5 kwietnia 2022 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

J. J. (dalej również: skarżący) w piśmie z 22 lutego 2022 r. wniósł o
stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawach o sygn. I S [...] Sądu
Apelacyjnego w [...] i I NSP 37/22 Sądu Najwyższego, o zasądzenie od Skarbu
Państwa kwoty 20.000 zł oraz o zwolnienie od kosztów sądowych i o ustanowienie
pełnomocnika z urzędu.

Zarządzeniem p.o. Przewodniczącego Wydziału z 16 marca 2022 r. skarżący
został poinformowany, że wniesiona przez niego skarga zostanie rozpoznana
jedynie w zakresie, w jakim dotyczy postępowania w sprawie o sygn. I NSP 37/22
Sądu Najwyższego. Postępowanie w sprawie o sygn. I S [...] Sądu Apelacyjnego w
[...] zostało bowiem zakończone 25 sierpnia 2021 r., a wcześniejszą skargę
skarżącego na przewlekłość tego postępowania Sąd Najwyższy rozpoznał
postanowieniem wydanym 16 lutego 2022 r. w sprawie o sygn. I NSP 37/22.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga J. J. podlega odrzuceniu.

Postępowanie w sprawie o sygn. I NSP 37/22 toczyło się przed Sądem Najwyższym na skutek skargi skarżącego o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. I S [...] Sądu Apelacyjnego w [...]. Postanowieniem wydanym 16 lutego 2022 r. Sąd Najwyższy skargę tę odrzucił.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość albo ustawa) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W art. 3 ustawy ustawodawca wymienił podmioty uprawnione do wniesienia skargi w poszczególnych rodzajach postępowań, w których prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone. W zamkniętym katalogu postępowań wskazanych w tym przepisie nie wymieniono postępowania o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Należy także zwrócić uwagę na treść art. 5 ust. 1 ustawy, który stanowi, że skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Użyte w tym przepisie sformułowanie „tok postępowania w sprawie” należy rozumieć jako tok postępowania co do istoty sprawy. Postępowanie wywołane wniesieniem skargi na przewlekłość nie ma natomiast samodzielnego charakteru. Jest ono *sui generis* postępowaniem sądowym o charakterze nadzorczym, a przy tym incydentalnym (wpadkowym) w ramach

postępowania co do istoty sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 października 2014 r., III SO 2/14).

W związku z powyższym w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślano, że skarga o stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się na skutek wniesienia skargi o stwierdzenie przewlekłości innego postępowania nie przysługuje. J. J. z pewnością ma o tym wyłączeniu wiedzę, ponieważ Sąd Najwyższy powołał je jako przyczynę odrzucenia skargi na przewlekłość w powołanym wyżej postanowieniu z 16 lutego 2022 r., wydanym w sprawie o sygn. I NSP 37/22, a także w wielu innych postanowieniach rozstrzygających analogiczne skargi wniesione przez skarżącego (ostatnio np. postanowienia: z 14 grudnia 2021 r., I NSP 225/21; z 12 stycznia 2022 r., I NSP 230/21, NSP 242/21, I NSP 245/21 i NSP 254/21; z 18 stycznia 2022 r., I NSP 256/21; z 19 stycznia 2022 r., I NSP 224/21, I NSP 246/21 i I NSP 266/21; z 8 lutego 2022 r., I NSP 17/22 i NSP 38/22; z 9 lutego 2022 r., I NSP 231/21 i I NSP 3/22; z 16 lutego 2022 r., I NSP 2/22, I NSP 13/22 i NSP 18/22).

Ponadto wskazać należy, że J. J. wniósł rozpoznawaną skargę na przewlekłość postępowania osobiście. Tymczasem zgodnie z art. 87¹ § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1805 ze zm.; dalej: k.p.c.), w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności przemysłowej także przez rzeczników patentowych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji, chyba że stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Powołany przepis znajduje zastosowanie również w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania, jeżeli do jej rozpoznania właściwy jest Sąd Najwyższy (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04 – zasada prawna). Z treści skargi nie wynika, by skarżący należał do kręgu podmiotów uprawnionych do samodzielnego działania przed Sądem Najwyższym.

W sprawach nieuregulowanych w ustawie, do postępowania toczącego się na skutek skargi na przewlekłość sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy (art. 8 ust. 2 ustawy). W przypadku niniejszej skargi będą to przepisy o postępowaniu zażaleniowym w sprawach cywilnych. Stanowią one, że do postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio m.in. art. 398²¹ k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli nie ma szczególnych przepisów o postępowaniu przed Sądem Najwyższym, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji. Jak z kolei stanowi art. 373 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie.

Z uwagi na konieczność odrzucenia rozpoznawanej skargi brak jest podstaw do rozpoznania wniosku formalnego skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a także wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Wprawdzie bowiem skarga na przewlekłość postępowania podlega stałej opłacie stałej w wysokości 200 zł (art. 17 ust. 1 ustawy), to jednak zgodnie z art. 126² § 2 k.p.c., nie żąda się opłaty od pisma, jeżeli już z jego treści wynika, że podlega ono odrzuceniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie powołanych przepisów orzekł w sentencji i skargę na przewlekłość postępowania wniesioną przez J. J., dotyczącą postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. I NSP 37/22, odrzucił – uznając, że z wyłożonych wyżej przyczyn jest ona niedopuszczalna z mocy ustawy.